Blogi

Yhteistyön henki elää vielä kansainvälisessä taloudessa – IMF:n kevätkokous antoi vahvan tuen Ukrainalle ja hauraimmille maille

Kansainvälinen talous, IMF | 17.04.2023 | Olli Rehn

KIRJOITTAJA

Olli Rehn
Johtokunnan puheenjohtaja

Geopolitiikka ei ole vienyt vielä kaikkea yhteistyövalmiutta maailmasta mennessään. Talouspolitiikka ja rahoitusvakaus kuuluvat näihin harvoihin aloihin, joilla yhteistyön henki vielä pihisee ja tuloksiakin tulee.

Geopolitiikka ei ole vienyt vielä kaikkea yhteistyövalmiutta maailmasta mennessään. Joillakin kentillä kansainvälinen yhteistyö nimittäin edelleen toimii vähintään kohtuullisesti. Talouspolitiikka ja rahoitusvakaus kuuluvat näihin harvoihin aloihin, joilla yhteistyön henki vielä pihisee ja tuloksiakin tulee.

Tämä näkyi Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n kevätkokouksessa, joka pidettiin menneellä viikolla Washingtonissa. Kokous ilmaisi laajan, vahvan tuen Ukrainalle. Maalle pitkään valmisteltu yli 15 miljardin dollarin rahoitusohjelma hyväksyttiin juuri ennen kevätkokouksia. Venäjän toimet vastaavasti tuomittiin ankarasti.

Kansainvälinen yhteisö on valmis tukemaan Ukrainaa niin kauan kuin Venäjä jatkaa laitonta hyökkäyssotaansa. Venäjä ei käyttänyt puheenvuoroja kokouksissa eikä saanut ymmärrystä toimilleen keneltäkään. Kiina sen sijaan osallistui kokoukseen ja toimi olosuhteisiin nähden rakentavasti mm. köyhimpien maiden velkaongelmien ratkaisujen pohjustamiseksi.

Pääjohtajat Christine Lagarde, Klaas Knot ja Olli Rehn keskustelivat kokoustauolla IMF:ssä.

Maaliskuun myllerrys pankkisektorilla varjosti kokousta – rahapolitiikka ja rahoitusvakaus hoitavat kumpikin omaa tehtäväänsä

IMF:n kokouksia pidettiin pankkisektorin käymistilan varjossa – en sano vielä ”jälkimainingeissa”, koska emme ilmeisesti ole nähneet vielä kaikkea.

Rahoitusvakauteen liittyen kokouksista voi nostaa esiin kaksi seikkaa. Ensinnäkin käsite "systeemisesti merkittävä" saattaa vaatia uutta määritelmää, kun pankki, jolla on vain yksi prosentti Yhdysvaltain pankkisektorin taseesta – viittaan kaatuneeseen Silicon Valley Bankiin – laskettiin sellaiseksi, siis koko rahoitusjärjestelmän kannalta kriittiseksi pankiksi. Toiseksi vauhti, jolla kriisit voivat levitä, on digitalisaation myötä nopeutunut huomattavasti aiheuttaen aivan uusia haasteita keskuspankeille ja muille rahoitusmarkkinaviranomaisille. Näihin joudumme nyt paneutumaan.

Toisaalta emme aloita suinkaan tyhjästä. Rahoitusvakaus kun nousi jo globaalin finanssikriisin jälkeen hintavakauden rinnalle keskuspankkien toiminnassa. Se johti merkittäviin uudistuksiin pankkien sääntelyssä ja valvonnassa 2010-luvulla. Euroalueen pankkien pääomapuskurit ovat nyt vahvat ja pankkien likviditeettitilanne on hyvä. Kannattavuuskin on korjautunut, kun olemme siirtyneet normaalimpien korkojen aikaan.

Sellaisiakin näkemyksiä esiintyy, että inflaation jarruttamiseen tähtäävän rahapolitiikan kiristämisen tahtia pitäisi hidastaa, jotta vältettäisiin rahoitusjärjestelmän ajautuminen kriisiin. Maaliskuun markkinamyllerrys – ”March Madness” – globaalilla pankkisektorilla sai monet vaatimaan koronnostojen pysäyttämistä tai hidastamista liiallisten riskien välttämiseksi.

Kieltämättä tilanne rahapolitiikan päätöksenteossa maaliskuun puolivälissä ei ollut helppo. Arvioimme kuitenkin euroalueen pankkisektorin tilan ja puskurit sen verran vahvoiksi, ettemme nähneet syytä hidastaa koronnostojen tahtia.

On myös niin, että toisin kuin välillä väitetään, hintavakaus ja rahoitusvakaus eivät ole keskenään ristiriidassa – vuorovaikutuksessa kylläkin. Työnjaon periaate on selkeä. Rahapolitiikan ensisijainen tehtävä on hintavakauden ylläpitäminen, missä tunnetusti on nyt paljon tekemistä kansalaisten reaalisen ostovoiman korjaamiseksi. Rahoitusvakauden turvaamiseksi keskuspankeilla ja muilla viranomaisilla on käytössään eri välineet, joilla voidaan esimerkiksi huolehtia rahoitusjärjestelmän likviditeetistä ja hallita kriisitilanteet. Rahapolitiikkaa ei tulla alistamaan rahoitusmarkkinoiden dominanssiin – eikä myöskään finanssipolitiikan, mitä toisaalla on välillä unelmoitu.

Tuki hauraimmille maille on myös geopolitiikkaa

Kevätkokousten keskusteluissa pidettiin tärkeänä tukea hauraimpia maita taloudellisesti. Rahoitusohjelmia on viime kuukausina hyväksytty Ukrainan lisäksi Burkina Fasolle, Etelä-Sudanille, Marokolle ja Sri Lankalle. Etiopian ja Ghanan ohjelmat ovat putkessa eli valmistelussa. Näihin liittyy myös keskustelu velkojen uudelleenjärjestelystä. Kaikkiaan uusia IMF:n rahoitusohjelmia on pandemian alun jälkeen myönnetty 96 maalle.

IMF:n tavoite on saada Köyhyyden vähentämisen ja kasvun rahaston vaje täytettyä ennen Marokossa syksyllä järjestettäviä IMF:n ja Maailmanpankin vuosikokouksia. Suomen ensimmäinen laina Köyhyyden vähentämisen ja kasvun rahastoon saatiin sovittua juuri parahiksi ennen kevätkokouksia.

Tuki hauraille maille on myös mitä suurimmassa määrin geopolitiikkaa. Globaalin etelän tukeminen on tärkeää, jotta näitä maita tuetaan niiden rakentaessa polkuaan kohti kestävää talouskasvua. On selvää, että hauraiden maiden tukeminen ei ole irrallaan kiristyneistä geopoliittisista jännitteistä. Kehittyneiden maiden tuki globaalille etelälle on arvo sinänsä, mutta nykyisessä maailmantilassa myös poliittisesti tärkeää. Liittolaisia tarvitaan.

Myös huoli maailmantalouden jakautumisesta kahteen blokkiin sävytti monia keskusteluita. On merkkejä siitä, että geopolitiikan merkitys kansainvälisille suorille sijoituksille, pääomavirroille ja ulkomaankaupalle on kasvussa. Maailmantalouden jakautuminen blokkeihin uuden kylmän sodan seurauksena olisi hyvin vahingollista Suomen kaltaisille pienille avotalouksille, jotka ovat riippuvaisia avoimesta, sääntöperusteisesta kansainvälisestä yhteistyöstä. Tätä kehitystä on syytä seurata ja analysoida tarkkaan niin kansainvälisissä instituutioissa kuin kansallisissa keskuspankeissakin.

Koko globaaliin talouteen kohdistuvia shokkeja, kuten pandemiaa ja ilmastonmuutosta, hoidetaan parhaiten yhteistyöllä. Monenkeskistä kansainvälistä yhteistyötä on siksi puolustettava kaikin keinoin.

Asiasanat

IMF, kansainvälinen talous, kansainvälinen yhteistyö, rahapolitiikka, rahoitusvakaus, talouspolitiikka, Ukraina